

РОЗДІЛ 9.
**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА;
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

УДК 343.122 (477)

**ПОТЕРПІЛИЙ ЯК УЧАСНИК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
У СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ**
VICTIM AS A PARTY TO THE CRIMINAL PROCEEDINGS AT FIRST INSTANCE

Давиденко С.В.,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального процесу
та оперативно-розшукової діяльності
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

У статті досліджено специфіку процесуального статусу потерпілого в судовому провадженні, а саме, на одному з етапів судового розгляду – скороченому судовому слідстві як особливій процедурі судового розгляду. Сформульовано обґрунтовані пропозиції із вдосконалення нормативного регулювання окреслених положень даного правового інституту.

Ключові слова: процесуальний статус потерпілого, особлива процедура судового розгляду, скорочене судове слідство.

В статье исследована специфика процессуального статуса потерпевшего в судебном производстве, а именно, на одном из этапов судебного рассмотрения – сокращенном судебном следствии как особой процедуре судебного разбирательства. Сформулированы обоснованные предложения по усовершенствованию нормативного регулирования указанных положений данного правового института.

Ключевые слова: процессуальный статус потерпевшего, особая процедура судебного разбирательства, сокращенное судебное следствие.

In the article the specificity of the procedural status of victim in court proceedings, namely, at any stage of judicial review – the Reduction of the court proceedings as a special procedure of court proceedings investigated. Formulated based proposals for improve these regulatory provisions of the lawfully-Institute.

Key words: procedural status of victim, special judicial procedures, short judicial investigation.

В умовах побудови демократичної соціальної правової держави надзвичайно актуальною для науки кримінального процесу і практики законотворення є фундаментальна проблема забезпечення та захисту прав, свобод і законних інтересів потерпілого в кримінальному судочинстві. Під час проведення сучасної судово-правової реформи та у зв'язку з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України особливої актуальності набувають питання зміцнення і розширення правового статусу постраждалої від кримінального правопорушення особи, створення системи гарантій прав людини з метою своєчасного забезпечення її права на доступ до правосуддя та судовий захист, вдосконалення процесуального механізму реалізації своїх прав потерпілим. Так, кримінальне процесуальне законодавство має гарантувати не тільки формальне дотримання прав потерпілого, але і його активність під час як досудового розслідування, так і судового розгляду щодо встановлення обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні. На ефективне поновлення прав та законних інтересів постраждалих осіб орієнтують і сучасні міжнародні документи. Це зумовлює необхідність реформування національного законодавства з метою приведення його у відповідність із загальноприйнятими європейськими стандартами в галузі прав людини.

Проблема вдосконалення процесуального статусу потерпілої від злочину особи неодноразово була предметом дослідження наукових праць та публікацій видатних вчених і практиків дореволюційного періоду: С.В. Вікторського, М.В. Духовського, А.Ф. Коні, П.І. Люблінського, Н.Н. Полянського, А.К. Резона, Н.Н. Розіна, В.К. Слущевського, Н.С. Таганцева, Д.Г. Тальберга, Л.Я. Таубера, І.Я. Фойницького та інших. Вагомий внесок у розробку питань, пов'язаних з особливостями процесуального положення потерпілого в кримінальному судочинстві, зробили такі науковці, як С.А. Альперт, В.П. Божьев, Л.В. Брусніцин, В.В. Вандипев, Б.Л. Вапук, І.М. Гальперін,

Л.В. Головкин, М.І. Гошовський, Ю.О. Гурджи, К.Ф. Гуценко, В.О. Дубрівний, О.М. Ерделевський, В.А. Журавель, Л.В. Ігіна, С.І. Катякало, Л.Д. Кокорев, В.О. Коновалова, О.П. Кучинська, В.З. Лукашевич, В.Т. Маляренко, О.Р. Михайленко, М.М. Михесенко, Л.Л. Нескороджена, В.Т. Нор, І.Л. Петрухін, Г.Д. Побігайло, І.І. Потеружа, Т.І. Присяжнюк, В.М. Савінов, В.М. Савицький, М.В. Сенаторов, Н.П. Сільчева, М.В. Сіроткіна, Е.Л. Сидоренко, Ю.І. Стецовський, М.С. Строгович, Т.Л. Сироїд, Л.В. Франк, Л.І. Шаповалова, С.А. Шейфер, С.І. Шимон, С.П. Щерба, В.П. Шибіко, С.В. Юношев, В.С. Юрченко, В.М. Юрчишин та інші. Незважаючи на те, що цій багатогранній проблематиці присвячено чимало наукових досліджень, сьогодні залишаються невирішеними питання стосовно особливостей процесуального положення потерпілого в судовому провадженні, а саме, на одному з етапів судового розгляду – скороченому судовому слідстві (ст. 349 КПК) (за термінологією КПК – судовому розгляду). Питанням скороченого судового слідства, особливим порядком судового розгляду присвячено роботи відомих вітчизняних (Н.В. Глинської, Л.М. Лобойка, В.Л. Льовкіна, Т.М. Марітчака, І.Ю. Мірошникова, В.О. Попелюшка, Д.В. Філіна, С.Л. Шаренко та інших) і зарубіжних (О.В. Гладишевої, С.П. Грішина, В.В. Доронькова, Т.К. Рябініної, С.В. Супруна та інших) фахівців у галузі кримінального процесу. Через фрагментарність правового регулювання окремих положень даного інституту у судовій практиці виникають питання, що потребують якісно нової та адекватної процедури їх вирішення, оскільки відсутність останньої негативно впливає на практику застосування зазначених норм. Окреслена проблема на нинішньому етапі набуває важливого теоретичного та практичного значення. Наведене свідчить про актуальність поставлених питань і необхідність вдосконалення відповідних положень кримінального процесуального закону, які закріплюють особливості функціонування цього інсти-

туту. Передбачивши статтею 349 КПК в кримінальному судочинстві України можливість існування скороченого порядку судового розгляду, визначаючи підстави та умови проведення скороченого судового слідства, законодавець водночас оминає вирішення цілої низки питань. Тому не вдаючись до загальної характеристики, аналізу недоліків та переваг означеного порядку судового розгляду спробуємо дослідити ці питання лише в частині забезпечення процесуальних прав потерпілого під час застосування норм даного інституту.

Перспективним напрямком реформування та однією з найважливіших тенденцій подальшого розвитку сучасного кримінального процесу України є необхідність диференціації кримінальної процесуальної форми шляхом введення спрощених і скорочених процедур, як прогресивного засобу підвищення ефективності кримінального судочинства та оптимального вирішення завдань кримінального провадження. Метою встановлення таких правових процедур є раціоналізація та прискорення кримінального провадження під час одночасної процесуальної та ресурсної економії. Слід зазначити, що в процесуальній науці спрощений порядок проведення судового слідства отримав неоднозначні оцінки правознавців [1, с. 186]. Положення ч. 3 ст. 349 КПК нерідко оцінюються як такі, що суперечать правовим приписам цілого ряду норм КПК, не узгоджуються з загальними принципами кримінального провадження та не відповідають основним конституційним засадам судочинства в Україні. Зокрема, у п. 1 постанови Пленуму Верховного Суду Російської Федерації № 60 від 05.12.2006 р. «Про застосування судами особливою порядком судового розгляду кримінальних справ» рекомендується звернути увагу судів на недопустимість обмеження прав учасників судового розгляду в особливому порядку, а також обов'язковість дотримання принципів кримінального судочинства.

Будь-яке спрощення як виключення із загального порядку судового розгляду, що завжди зачіпає непорушні засади кримінального провадження, має здійснюватися шляхом впровадження ефективного правового механізму, який дозволяє належним чином забезпечити процесуальні права, свободи та законні інтереси учасників кримінального провадження, тобто як за рахунок збереження та посилення передбачених законом гарантій їх прав, так і через створення додаткових процесуальних гарантій прав особи, втягнутої в орбіту кримінального судочинства. Ця вимога ґрунтується, насамперед, на положенні про те, що пріоритетним публічно-правовим обов'язком держави є забезпечення прав і свобод людини (ст. 3 Конституції України). На доцільність застосування спрощених судових процедур вказано й у Рекомендації № R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи від 17.09.1987 р. «Щодо спрощення кримінального правосуддя». Запроваджена у вітчизняне судочинство скорочена процедура судового слідства на сьогодні в різних формах відома багатьом країнам світу – Англії, Білорусі, Іспанії, Італії, Німеччині, Польщі, Росії, Словаччині, США, Франції, Чехії та іншим.

На початку судового слідства (за термінологією КПК – судового розгляду) головуючий з'ясовує думку учасників судового провадження про те, які докази потрібно дослідити, та про порядок їх дослідження, про що зазначається в ухвалі суду (ч. 1, 2 ст. 349 КПК). Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження під час судового слідства має виключно важливе значення для постановлення законного і обґрунтованого судового рішення. За загальним правилом обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 КПК (ч. 3 ст. 370 КПК). Однак згідно з ч. 3 ст. 349 КПК суд має право, якщо проти цього не заперечують учасники судового провадження, визна-

ти недоцільним дослідження доказів щодо тих обставин, які ніким не оспоруються. При цьому суд зобов'язаний з'ясувати, чи правильно розуміють зазначені особи зміст цих обставин, чи немає сумнівів у добровільності їх позиції, а також роз'яснює їм, що у такому випадку вони будуть позбавлені права оскаржити ці обставини в апеляційному порядку. Виходячи з вищевказаного, фактично провадженні (ст. 91 КПК), вважаються встановленими та доведеними в даному судовому засіданні.

Тлумачення положень ч. 3 ст. 349 КПК дозволяє дійти висновку, що обов'язковими умовами дотримання вимог закону при проведенні скороченого судового слідства є наступні: а) згода учасників судового провадження з обставинами кримінального правопорушення, як вони встановлені під час досудового розслідування; відсутність будь-яких заперечень щодо правильності їх встановлення з боку учасників процесу; а також їх згода на проведення скороченого судового слідства. Суд повинен щодо цього з'ясувати думку учасників провадження; б) роз'яснення судом зазначеним особам змісту фактичних обставин; впевненість суду в тому, що їх позиція щодо визнання цих обставин є добровільною; роз'яснення судом учасникам кримінального провадження процесуальних наслідків проведення скороченого судового слідства в частині неможливості апеляційного оскарження обставин, які ніким не оспоровалися в суді першої інстанції, а тому і не були досліджені відповідні докази в судовому засіданні [1, с. 187]. Як відзначається в інформаційному листі ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-1446/04-12 від 05.10.2012 р. «Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» такі роз'яснення суду та пояснення обвинуваченого, потерпілого, прокурора та інших щодо цього мають бути відображені в усіх засобах фіксування кримінального провадження (далі – інформаційний лист ВССУ від 05.10.2012 р.).

У зв'язку з цим виникає питання щодо можливості проведення скороченого судового слідства в разі відсутності потерпілого за умови, якщо обвинувачений, його захисник та прокурор не заперечують проти даного порядку. Вбачається, що вирішення даного питання повинне ґрунтуватися на загальних засадах участі потерпілого в судовому засіданні. Відповідно до п. 12 постанови Пленуму Верховного Суду України від 02.07.2004 р. № 13 «Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів» суди зобов'язані вживати всіх можливих заходів до забезпечення участі потерпілого в судовому засіданні. Якщо в судове засідання не прибув за викликом потерпілий, який належним чином повідомлений про дату, час і місце судового засідання, суд, заслухавши думку учасників судового провадження, залежно від того, чи можливо за його відсутності з'ясувати всі обставини під час судового розгляду, вирішує питання про проведення судового розгляду без потерпілого або про відкладення судового розгляду (ст. 325 КПК). Судовий розгляд за відсутності потерпілого (законного представника) без виклику його на судові засідання є істотним порушенням його процесуальних прав, може стати підставою для скасування вироку чи іншого судового рішення. Окреслена вимога знаходить своє безпосереднє відображення в міжнародних документах. Так, згідно з Рекомендацією № R (85) 11 Комітету Міністрів Ради Європи «Щодо положення потерпілого в рамках кримінального права та кримінального процесу» від 28.06.1985 р. потерпілий повинен бути поінформований про дату і місце проведення розгляду, що стосується злочину, внаслідок якого він постраждав. Отже, суд зобов'язаний вжити заходів до забезпечення участі потерпілого в судовому засіданні та з'ясування його позиції щодо можливості проведення скороченого судового слідства. Вважаємо, що в чинному кримінальному процесуальному законі варто передбачити

нормативне положення щодо обов'язкової участі потерпілого або його представника як одну з найважливіших умов застосування особливого порядку судового розгляду. В разі неявки цих учасників провадження на судові засідання у застосуванні прискореної процедури повинно бути відмовлено, і суд зобов'язаний прийняти рішення про проведення судового розгляду в загальному порядку [2, с. 34-35; 3, с. 65], як це закріплено, наприклад, у ч. 3, 4 ст. 314, ч. 6 ст. 316 КПК РФ та продовжити досліджувати докази в повному обсязі. Як виключення вбачається за можливе проведення скороченого судового розгляду у відсутності потерпілого за наявності попередньо отриманої від нього письмової заяви про згоду на застосування даного порядку [4, с. 175], яка обов'язково приєднується до матеріалів кримінального провадження. При особистій явці потерпілого відповідна усна заява заноситься до журналу судового засідання [5, с. 16].

Що стосується впевненості суду в тому, що визнання сторонами фактичних обставин є добровільним, то воно досягається шляхом детального з'ясування в судовому засіданні їх позиції та правильності розуміння змісту конкретних фактичних обставин. Тому порушенням прав потерпілого слід визнавати ті випадки, коли суд лише запитує його думку щодо можливості проведення скороченого судового слідування [1, с. 189]. До того ж потерпілий свою згоду повинен висловити у визначеній і категоричній формі. Якщо в потерпілого є законний представник, його згода має бути прийнята після консультації зі своїм представником, адже суд повинен переконатися в тому, що думка потерпілого носить самостійний, добровільний і свідомий характер [6, с. 32].

Керуючись роз'ясненнями, наданими ВССУ в інформаційному листі від 05.10.2012 р., можна виокремити другу необхідну умову проведення судового розгляду в особливому порядку, а саме – повне визнання обвинуваченим своєї вини в інкримінованому йому органом досудового розслідування кримінальному правопорушенні, а також його згода з правовою кваліфікацією вчиненого ним діяння, якщо при цьому прокурор, потерпілий не висловлюють жодних заперечень щодо цього. Вважаємо, що для застосування нормативних положень ч. 3 ст. 349 КПК обвинувачений повинен не лише визнати себе винним щодо вчинення ним дій або бездіяльності, які складають об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення, а й визнати повністю чи частково пред'явлений потерпілим цивільний позов. Недотримання вказаних вимог повинно мати наслідком встановлення безумовного обов'язку суду дослідити наявні докази в повному обсязі, адже вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, як і винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, є складовими елементами сукупності обставин, що обов'язково підлягають доказуванню в кожному кримінальному провадженні (ст. 91 КПК). Наприклад, за п. 1 ч. 1 ст. 363 КПК Республіки Казахстан від 13.12.1997 р. № 206-1 у справах про злочини невеликої, середньої тяжкості, а також про тяжкі злочини провадиться скорочений порядок судового розгляду, якщо підсудний визнає свою вину в повному обсязі, в тому числі й пред'явлені до нього позовні вимоги. Відтак, третьою невід'ємною умовою застосування означеної спрощеної судової процедури доцільно визначити згоду обвинуваченого відшкодувати шкоду, завдану вчиненим кримінальним правопорушенням, за пред'явленням до нього цивільним позовом. При цьому заявлені потерпілим позовні вимоги мають бути встановлені та доведені під час досудового розслідування та підтвержені відповідними доказами, що містяться в матеріалах кримінального провадження. Якщо ж існує спір щодо предмету судового розгляду, суд повинен постановити ухвалу про здійснення такого судового розгляду в загальному порядку.

Вищевикладене дозволяє зробити висновок про те, що суд, вирішуючи питання про можливість проведення су-

дового розгляду в порядку ч. 3 ст. 349 КПК зобов'язаний встановити наявність необхідних для цього підстав і умов, а також впевнитися в тому, що потерпілий усвідомлює сутність, особливості та правові наслідки застосування нормативних положень ч. 3 ст. 349 КПК.

В матеріалах кримінального провадження мають бути документи, що засвідчують відсутність заперечень потерпілого та підтверджують надання реальної можливості висловити власну правову позицію, його волевиявлення щодо даного питання [7, с. 16]. Водночас факт здійснення таких процесуальних дій повинен фіксуватися в журналі судового засідання, адже саме на неправильність цього документу учасники справи подавати зауваження. Відсутність у журналі відомостей про роз'яснення змісту ч. 3 ст. 349 КПК є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону і однією з найпоширеніших підстав для повернення кримінального провадження на новий судовий розгляд [8, с. 371].

Згідно з ч. 2 ст. 394 КПК судові рішення суду першої інстанції не може бути оскаржене в апеляційному порядку лише з підстав заперечення фактичних обставин, які ніким не оспорювалися під час судового розгляду і дослідження яких було визнано судом недоцільним відповідно до ч. 3 ст. 349 КПК. Таке правове положення ґрунтується на засадах диспозитивності та виробленому практикою Європейського суду з прав людини багатогранному принципі правової визначеності, який передбачає в тому числі забезпечення стабільності остаточно прийнятих рішень суду, що, в свою чергу, виключає можливість повторного провадження, перегляду та скасування судового рішення, яке набрало законної сили. Так, у пункті 7 постанови Пленуму Верховного Суду України від 15.05.2006 р. № 1 «Про практику постановлення судами вироків (постанов) при розгляді кримінальних справ в апеляційному порядку» вказано, що коли суд першої інстанції докази не досліджував або досліджував частково, апеляційний суд має провести судове слідство з метою з'ясування лише тих фактичних обставин, які оспорювалися учасниками судового провадження під час судового розгляду у суді першої інстанції. Якщо ж суд першої інстанції визначив обсяг досліджених ним доказів із порушенням вимог КПК, апеляційний суд не вправі ухвалити свій вирок, а повинен за наявності до того підстав скасувати вирок суду першої інстанції у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та направити справу до цього суду на новий судовий розгляд. Суд першої інстанції не має права проводити судовий розгляд в порядку, передбаченому ч. 3 ст. 349 КПК, а зобов'язаний здійснити у такому судовому засіданні безпосереднє дослідження всіх наявних в матеріалах кримінального провадження доказів у загальному порядку.

Вивчення проблематики окресленого питання, аналіз чинного законодавства України, даних судової статистики, практики судового розгляду даної категорії кримінальних проваджень місцевих судів свідчить про незрозумілість та спірність багатьох теоретичних положень інституту, що не тільки викликає дискусії в наукових колах, але й призводить до не одностайної практики застосування його норм [9, с. 186]. Отже, можна констатувати, що під час більш детальної розробки правової регламентації процедури скороченого судового слідування вбачається за доцільне передбачити основні положення, які чітко визначають порядок прийняття рішення щодо обсягу та послідовності дослідження доказів за ч. 3 ст. 349 КПК, що кардинально перешкодить невиправданому зволіканню процесу, надмірній тяганині та дозволить забезпечити прозорість цієї процедури. Слід наголосити на тому, що запровадження таких особливих процедур судового розгляду потребує вироблення концептуальних пропозицій і рекомендацій, спрямованих на подальше вдосконалення вітчизняного кримінального процесуального законодавства, яке регулює це питання, а також відповідної правозастосовної практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження) : монографія / Колектив авторів. За заг. ред. : Ю.В. Бауліна, В.І. Борисова. – Х. : Вид-во Кроссрод, 2008. – 364 с.
2. Дорошков В.В. Особый порядок принятия судебного решения при согласии обвиняемого с предъявленным ему обвинением // В.В. Дорошков // Российский судья. – 2004. – № 9. – С. 32–36.
3. Халиков А. Вопросы, возникающие при особом порядке судебного разбирательства / А. Халиков // Российская юстиция. – 2003. – № 1. – С. 63–65.
4. Шаренко С. Проблемы скороченого судового розгляду кримінальної справи / С. Шаренко // Вісник Акад. правових наук України. – 2005. – № 1 (40). – С. 175–181.
5. Бурсакова, М.С. К вопросу о правовой природе особого порядка судебного разбирательства и проблемах его совершенствования / М.С. Бурсакова, А.А. Шамардин // Российский судья. – 2005. – № 10. – С. 13–16.
6. Татьяна Л. Особый порядок принятия судебного решения / Л. Татьяна // Законность. – 2003. – № 12. – С. 30–33.
7. Парфенов В.Н. Проблемы обеспечения прав и законных интересов потерпевшего при особом порядке принятия судебного решения в связи с заключением досудебного соглашения о сотрудничестве / В.Н. Парфенов // Российский судья. – 2009. – № 11. – С. 15–18.
8. Сопронюк І. Проблеми реалізації ч. 3 ст. 299 КПК України / І. Сопронюк // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали XVII регіональної наук.-практ. конф. (3-4 лютого 2011 р., м. Львів). – Львів : Юрид. ф-т Львівськ. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2011. – С. 371–373.
9. Глинська Н.В. Поняття та критерії ефективності скороченого судового слідства / Н.В. Глинська // Питання боротьби зі злочинністю. – 2008. – Вип. 15. – С. 182–197.

УДК 343.985.4

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЦІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ ВИКОРИСТАННЯ 3D-СКАНЕРІВ ТА СМАРТФОНІВ ПІД ЧАС ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

NEW TECHNOLOGIES IN PRACTICE OF PRE-TRIAL INVESTIGATION ON EXAMPLE OF USING 3D-SCANNERS AND SMARTPHONES AT INSPECTION OF THE SCENE

Дуфенюк О.М.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету з підготовки фахівців для підрозділів слідства
Львівського державного університету внутрішніх справ

Ковальська М.Ю.,

слухач магістратури
факультету з підготовки фахівців для підрозділів слідства
Львівського державного університету внутрішніх справ

Розглянуто перспективи впровадження у практичну діяльність слідчих підрозділів новітніх технологій, завдяки яким стає можливою оптимізація досудового розслідування, ефективне виконання поставлених завдань, підвищення якості процесуального документування. Наголошено на важливості впровадження інновацій у роботу органів досудового розслідування. Презентовано можливості використання 3D-сканерів, смартфонів та комунікаторів для фіксації ходу й результатів проведення окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події.

Ключові слова: новітні технології, досудове розслідування, слідчі (розшукові) дії, огляд місця події, сканер, смартфон.

Рассмотрены перспективы внедрения в практическую деятельность следственных подразделений новейших технологий, благодаря которым становится возможной оптимизация досудебного расследования, эффективное выполнение поставленных задач, повышение качества процессуального документирования. Подчеркнута важность внедрения инноваций в работу органов предварительного расследования. Представлены возможности использования 3D-сканеров, смартфонов и коммуникаторов для фиксации хода и результатов проведения отдельных следственных (розыскных) действий, в частности осмотра места происшествия.

Ключевые слова: новейшие технологии, досудебное расследование, следственные (розыскные) действия, осмотр места происшествия, сканер, смартфон.

The prospects of implementation in practice the investigative units of the latest technology, by which it becomes possible to optimize the preliminary investigation, the effective execution of tasks, improving the quality of procedural documentation are examined. Emphasized the importance of innovation in the work of the pre-trial investigation. Presented possibility of using 3D-scanners, smartphones and communicators to fix the course and results of investigations actions, including inspection of the scene.

Key words: new technologies, pre-trial investigation, investigators actions, inspection of the scene, scanner, smartphone.

Постановка проблеми. Від якості огляду місця події (далі – ОМП) великою мірою залежить успіх процесу доказування в багатьох кримінальних провадженнях, однак існує чимало чинників, які негативно впливають на якість його проведення. Йдеться насамперед про відсутність належного досвіду процесуальної діяльності, недостатній рівень фахової підготовки, значне навантаження та інші об'єктивні складні умови, перебуваючи в яких, слідчий повинен здійснювати документування криміналістично значущої інформації. На результат проведення ОМП суттєво впливає застосування технічних засобів фіксації, обробки, передачі відомостей, які мають значення для кримінального провадження. Однак аналіз слідчої практики свідчить про існування певного роз-

риву між реальними можливостями науково-технічного потенціалу та сучасним станом його фактичного використання [1, с. 1]. Тому важливим завданням сучасної криміналістичної науки є окреслення перспектив упровадження у практичну діяльність слідчих підрозділів новітніх технологій, завдяки яким стає можливою оптимізація досудового розслідування, ефективне виконання поставлених завдань, підвищення якості процесуального документування. З огляду на це не викликає сумніву актуальність наукової розвідки інновацій у криміналістичній теорії та практиці.

Стан дослідження. Теоретико-прикладні аспекти інформатизації й комп'ютеризації процесу розслідування вивчали А. Барцицька, В. Бірюков, В. Білоус, С. Вітвіць-